

Telers moeten boete proberen te voorkomen

Pieken scherpen als service

Een teler betaalt in de vrije energiemarkt voor zijn maximale gasverbruik per uur. Hoe hoger de piek hoe meer de teler betaalt. Pieken scherpen is dan ook in korte tijd een bekend begrip geworden in de tuinbouw. Energieleverancier Westland Energie Services biedt zijn klanten daarvoor verschillende hulpmiddelen.

TEKST: HUGO VAN DEN BERKMORTEL

BEELD: ERIC VAN HOUTEN

Menno De Zoete: "Met het PiekAlarm hebben we geen omkijken naar de contractcapaciteit."

De meest ingrijpende verandering voor de telers die op 1 juli 2004 tot de vrije gasmarkt zijn toetreden is niet de vrijheid om de eigen energieleverancier te kiezen, maar het is de differentiatie van de gasprijs.

Voor alle telers die meer dan 170.000 m³ gas per jaar verbruiken wordt de gasprijs voor een deel bepaald aan de hand van de gecontracteerde uurcapaciteit. Telers met een verbruik onder de 170.000 m³ worden ingedeeld in profielen en krijgen een tarief voor de capaciteit opgelegd. Ze betalen dus niet voor de werkelijke capaciteit. Alle andere telers betalen wel voor de werkelijke capaciteit of eigenlijk voor de gereserveerde uurcapaciteit. Verbruikt een teler meer gas per uur dan hij heeft gecontracteerd dan betaalt hij, naast het hogere tarief voor de extra capaciteit, een boete.

Onregelmatige warmtebehoefte

Juist de differentiatie in de gasprijs is nadelig voor de glastuinbouw. In de teelt is de warmtebehoefte nu eenmaal niet regelmatig. Bovendien hebben telers veel investeringen moeten doen voor het pieken scherpen. Het pieken scherpen gaat doorgaans weliswaar samen met een absolute energiebesparing, zoals bij het scherpen. Maar dit is geen wetmatigheid. De strategie van pieken scherpen kan er zelfs toe leiden dat in absolute zin niet het meest efficiënt wordt gestookt.

Daarnaast heeft de differentiatie een dempend effect op de besparing van energiekosten, omdat de marginale kosten die een teler voor elke m³ gas betaalt lager liggen. Voor elke m³ gas die een teler minder verstoekt, bespaart hij op het leveringstarief. Maar hij blijft betalen voor zijn uurcapaciteit al doet hij hier maar één uur per jaar een beroep op.

Temperatuurintegratie

Een teler kan op zijn uurcapaciteit besparen door eenvoudigweg de maximale energiebehoefte omlaag te brengen, bijvoorbeeld door te scherpen. Maar hij kan ook besparen door het maximale verbruik over een langere periode uit te smeren. Een teler kan door middel van temperatuurintegratie tijdelijk een lagere temperatuur toleren en zo pieken in het gasverbruik ontlopen.

Uit onderzoek blijkt dat de meeste gewassen zonder schadelijke gevolgen een grotere variatie in temperatuur kunnen verdragen dan verwacht. In het verleden werd temperatuurintegratie feitelijk toegepast binnen één etmaal, maar uit onderzoek blijkt dat veel teelten over een langere periode een afwijking toleren.

Er wordt nu veel onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van temperatuurintegratie. Voordat de gasmarkt openging, had een teler er nauwelijks belang bij om temperatuurintegratie toe te passen. Er werd namelijk niet zo zeer minder gas verstoekt. De temperatuur onder het gemiddelde moet immers weer worden gecompenseerd met temperaturen boven het gemiddelde.

Transport in handen overheid

Het landelijke gasnet wordt nu nog beheerd door de GasUnie. De Staat zal, als het parlement zijn fiat aan het voorstel van minister Zalm geeft, per 1 januari 2005 volledig eigenaar worden van het transportbedrijf van GasUnie. De Staat bezit via Energie Beheer Nederland al de helft van de aandelen en zal de andere helft voor 2,78 miljard euro overnemen van de twee andere aandeelhouders: Shell en ExxonMobil. Daarmee wordt het transport voor 100% staats eigendom. Het transportbedrijf wordt daarmee ook juridisch volledig gescheiden van het handelsbedrijf van GasUnie.

Het landelijke gasnet is in de vrije energiemarkt toegankelijk voor alle aanbieders van gas. Energiebedrijven kunnen dus ook gas inkopen bij buitenlandse bedrijven. In de praktijk wordt het meeste gas ingekocht bij GasUnie Trade & Supply, het handelsbedrijf van de Gasunie. De Gasunie beschikt met het zogenoemde Groningenveld over een gasveld met een flexibele gaswinning. Deze flexibiliteit bieden de meeste gasvelden niet.

Voor het flexibel inkopen, wat zo kenmerkend is voor de glastuinbouw, zijn de energiebedrijven dus aangewezen op de Gasunie, stelt het Productschap Tuinbouw. Het PT is verontrust over deze monopoliepositie die het handelsbedrijf van GasUnie op de markt voor flexibele levering inneemt. Daarom heeft het PT de Nederlandse Mededingingsautoriteit (Nma) gevraagd te kijken of er nog wel sprake is van eerlijke marktwerking.

Service

In de vrije energiemarkt onderscheiden de energieleveranciers zich nauwelijks in de kuubsprijs van het gas. Ten slotte kopen alle leveranciers bij nagenoeg dezelfde partijen in. Behalve met de contractvorm kan een leverancier zich onderscheiden in de dienstverlening.

De sterk op de tuinbouw georiënteerde leverancier Westland Energie Services (WES) biedt bijvoorbeeld hulpmiddelen bij het pieken scheren. Een afnemer kan de besturing van zijn ketel uit handen geven aan WES met het programma KeBuS. De teler stuurt zelf zijn klimaatcomputer en regelt zijn warmte-afname, maar de warmte-opwekking wordt op afstand geregeld door WES. De investering in de stuurcomputer bedraagt ongeveer 10 duizend euro maar daarvoor heeft de teler de garantie dat hij altijd over de gecontracteerde uurcapaciteit kan beschikken en dat hij deze nooit zal overschrijden.

Overigens bood WES deze dienst al aan ver voor de vrije gasmarkt. Het doel was om daarmee een standaardsysteem voor een open buffer controle in de markt te zetten. Vroeger deed een buffer eigenlijk dienst om overtollige warmte af te voeren. Deze warmte werd vervolgens wel weer benut, maar niet altijd even efficiënt.

Met KeBuS haalt een teler de warmte direct uit de buffer die door de ketel continu en gelijkmatig op temperatuur wordt gehouden. Inmiddels zijn er zo'n 150 telers die de besturing van hun ketel uit handen hebben gegeven aan WES.

PiekAlarm

Voor bedrijven die op de meest eenvoudige wijze willen voorkomen dat hun gasverbruik uit de hand loopt, heeft Westland Energie Services het PiekAlarm ontwikkeld. Dit apparaat kost een paar honderd euro en is daarmee ook interessant voor kleinere bedrijven die niet beschikken over geavanceerde klimaatcomputers waar piekbeveiliging in is opgenomen.

PiekAlarm wordt gekoppeld aan de gasmeting en houdt elk uur in de gaten of het

Menno De Zoete van Mts Buitelaar-Steenks: "Met ons scherm en met het piekalarm proberen we zo goedkoop mogelijk te stoken."

verbruik het maximum nadert.

De 1,4 hectare grote leliekwekerij van de Maatschap Buitelaar-Steenks heeft in het jaar voor de toetreding tot de vrije gasmarkt het verbruik geregistreerd. Het bedrijf noteerde een maximaal ongecorrigeerd verbruik van 159 m³/uur. "We hebben nu een capaciteit gecontracteerd die daar iets boven zit, gecorrigeerd 180 m³/uur. Dit komt vanwege de correctie neer op ongeveer 162 m³/uur op onze meter", vertelt medewerker Menno De Zoete.

Met PiekAlarm heeft De Zoete daar geen omkijken naar. Vooralsnog is het PiekAlarm niet afgegaan. Gebeurt dit wel, dan zal bij het afgaan van het zogenoemde 'vooralarm' eerst de maximum buis-temperatuur worden beperkt. Dreigt het verbruik dan nog door het plafond te schieten dan zal het 'hoofdalarm' automatisch de brander uitzetten, zodat in de rest van het uur helemaal geen gas meer wordt verstoekt.